

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3497/2022. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.100/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó, csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, dr. Lohn Balázs ügyvéd útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.20.100/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és – a Debreceni Ítéletábrla Gf.III.30.237/2020/5. számú ítéletére is kiható hatályú – megsemmisítése iránt.
- [3] Kérelmezte továbbá az ítélet végrehajtásának – az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig tartó – felfüggesztését.
- [4] Az alapul szolgáló ügyben három helyi önkormányzat, mint bérbeadók bérleti szerződést kötöttek az indítványozóval mint bérlővel egy ingatlanra vonatkozóan, melyet nemzetközi kereskedelmi reptérként kívántak üzemeltetni. A bérleti szerződés tartalmazta a felek megállapodását a bérleti díjról, valamint kötbér klauzuláról is. A felek nem tudtak megállapodni az ingatlanon elhelyezkedő erdőterületek művelésből kivonása, valamint az azzal kapcsolatos költségek tárgyában, ezért a bérbeadók rendkívüli felmondással a szerződést megszüntették, és a bérleti díjat visszamenőlegesen kiszámlázták. Az indítványozó a bérleti díj fizetési kötelezettségét, valamint a felmondás jogszerűségét vitatta. Nézete szerint a bérbeadók hibásan teljesítettek, mert a bérlemény – a bérbeadók mulasztása miatt – nem volt alkalmas a beruházás megkezdésére.
- [5] A bérbeadók keresetet terjesztettek elő a bérleti szerződés megszüntetésének, illetve semmisségének megállapítása, és a bérleti díj megfizetése iránt. Az elsőfokú bíróság – megismételt eljárásban hozott ítéletével – a felperesek keresetét elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy a bérleti szerződés semmis a kötbér klauzula jóerkölcshbe ütközése miatt. A Kúria ítéletével – a felülvizsgálattal támadott részében – a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria – a másodfokú bíróság ítéletét helyben hagyó – ítélete a hatodlagos kereseti kérelem vizsgálata során túlterjeszkedett a kérelemben előadottakon, a semmisség kérdésében hivatalbóli vizsgálatot folytatott, és nem tett eleget a bizonyítandó tények kapcsán a tájékoztatási kötelezettségének, az indítványozót nyilatkozattételre sem hívta fel, ami sérti az indítványozó jogorvoslathoz való jogát. Álláspontja szerint sérti az Alaptörvény M) cikkében foglalt vállalkozás szabadságát az ítélet azon megállapítása, hogy a kötbér klauzula a bérleti szerződés teljes érvénytelenségét eredményezi, valamint sem a másodfokú bíróság sem a Kúria nem vette figyelembe a szerződés megkötésének célját, és a bérbeadókat egyoldalúan előnyhöz juttatta. Ezen túlmenően az ítélet sérti a tulajdonhoz való jogát, mert nem fedezhető fel olyan közérdek, mely az ítélet által megállapított tulajdonjog korlátozást megalapozná.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. §-a értelmében, tanácsban eljárva megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírósági döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett bírósági ítélettel zárult ügyben alperes volt, így az Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pontja értelmében érintettsége fennáll,

az alkotmányjogi panasz tekintetében indítványozói jogosultsággal rendelkezik. A rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.

- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria ítéletét – a letöltési igazolás szerint – 2022. március 17-én vette át az indítványozó, az alkotmányjogi panaszt 2022. május 13-án, határidőben nyújtották be a bíróság útján. Az ügyben további rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [10] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be, míg az Abtv. 52. §-a szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Abtv. 27. §-át, amely alapján az alkotmányjogi panasz eljárást kezdeményezte, és a bírósági döntést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panasz beadványában többek között az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmére alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése azonban nem jogot, hanem olyan jogelvet tartalmaz, amelynek egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében az abban megfogalmazott jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozásnak csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében van helye {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [11]; 3368/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó azonban nem ebben az összefüggésben állította a B) cikk (1) bekezdése sérelmét. Az indítványban megjelölt keretek között az M) cikk (1) bekezdése sem alapjogot tartalmaz, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {3141/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [9]; 3135/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [21]; 3200/2022. (IV. 29.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdés az ügy nevezett alapjogi tesztet tartalmazza, szintén nem alapjogot rögzít, hanem az alapjogok egymáshoz való viszonyára, annak alkotmányossági vizsgálatára vonatkozik, így alkotmányjogi panasz e tekintetben sem terjeszthető elő {3292/2022. (VI. 10.) AB végzés, Indokolás [22]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdése azt rögzíti, hogy a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el, és a legfőbb bírósági szerv a Kúria, azonban alapjogot nem tartalmaz, egyedi érintett vonatkozásában fennálló sérelme önmagában nem valósulhat meg, így arra alkotmányjogi panasz szintén nem alapítható.
- [12] A beadványban megjelölt, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó alkotmányossági érvelést nem adott elő, így ezen részében az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményének nem tesz eleget, ezért érdemben nem vizsgálható.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét is állította. Érvelése szerint azzal, hogy a sérelmezett ítéletben a Kúria hatályában fenntartotta a másodfokú ítéletet, nem vette figyelembe a tényállásból levezethető jogsérelmet és korlátozta az indítványozó tulajdonhoz való jogát. Valójában azonban nem a tulajdonhoz való jog sérelmét állította, hanem a bíróságnak a döntése kialakítása során elfoglalt jogi álláspontját kifogásolta. Ezzel is összefüggésben a beadványban szereplő – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében – állított alapjogi sérelmeket illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági ítéletek) megállapította, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem a Kúria döntése által hatályában fenntartott másodfokú bírósági ítéletben elfoglalt jogi álláspontot sérelmezte. Álláspontja szerint a Kúria „tévesen és egyben alaptörvény-ellenesen értelmezte” a felek között megkötött bérleti szerződés rendelkezéseit, irattellenesen, saját érvelésével szemben minősítette a felek szerződéses szándékát. Az indítványozó szerint a Kúria abban az esetben járt volna el jogszerűen és az Alaptörvénynek megfelelően, akkor biztosította volna az indítványozó tulajdonhoz fűződő jogának védelmét, ha a másodfokú ítéletet úgy változtatta volna meg, hogy „maximum a kötbér kikötés érvénytelenségét állapította volna meg, de semmi esetre sem a teljes szerződés érvénytelenségét”.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van hatásköre. A bírósági döntések, és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmány-

bíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felül bírálata nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]}. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan az eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak többek között a bérleti szerződés megkötésének körülményeivel, az abban foglalt kötbér jogi természetével. A Kúria jelen alkotmányjogi panaszban támadott ítéletében – a tényállás részletes ismertetése mellett – hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati kérelem keretei között lefolytatott vizsgálat révén jutott arra az álláspontra, hogy a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

- [15] 3. Tekintettel arra, hogy jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírósági döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára figyelemmel, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján rövidített indokolással ellátott végzésben visszautasította.
- [16] Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadását visszautasította, a bírósági döntés végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelem vizsgálatának nincs helye.

Budapest, 2022. november 29.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1262/2022.

